

Mene tekel

A sötétséggel együtt a végtelen időbe burkolózott a szoba. Vajon mióta nézem a mennyezetet és nem tudok elaludni? Megrohanták az agyamat a rossz és fájó emlékek. Az alvásközpont körül nyüzsögnek, mint egy lármás gyerekcsapat a szunyókálni akaró nagyapi körül.

Nagyapi...miért kísért, tolakszik pimaszul és csökönyösen ez a szó? A gyermekkori padlás-csöndjét idézi, ahol a használaton kívül helyezett tárgyak rendezetlenül, mégis valamiféle meghatározott rendben sorakoztak. Igen, régen ezek is milyen kedvesek voltak. Megmelegedtek a kezem alatt, mint a nagyapi köpenyzsebében a csoki után kotorászó ujjaim. Akkor még minden szavam puha, gyermeki simogatás volt, amely nem ismerte a korbács élességét, az összerándulást.

-Nagyapi, ugy-e, én vagyok a legeslegkedvesebb unokád? - Furcsa és különös volt a mi szövetségünk, és úgy tűnt, életre-halálra szól. Talán soha nem ismétlődő körülmények zártak minket a Kerekes-utcai házba, amit egy nagy padlás-birodalom őrzött. Amíg kicsi voltam, természetesnek vettem a magányunkat. Emlékeztem egy nénire - azt hittem, ő volt az édesanyám - de róla azt mondtad: elment, és nem fog visszajönni. Mástól hallottam a sirokról is. A tied a Nagyanyié, aki az ellenforradalom egyetlen X-i halottjaként értelmetlenül és bután halt meg. Az enyém Édesanyáé, aki egy pillanatnyi habozás nélkül vállalt engem, büszkén hordva leányanyaságát. Nem értettétek a makacsságát, ugy-e? Megpróbáltátok lebeszélni: - Más akkor se merne ilyen gyenge szívvvel gyereket szülni, ha apja is lenne. Vagy te a halált választod?

-Nem gondoltam még ezt így végig, de most nagyon tisztán látom: Anya nem a halált fogadta el, hanem meg akarta mutatni annak a férfinak, hogy különb nála.

Jogod lett volna ezért engem meggyűlölni - éreztem egészen az elmúlt hetekig. Addig, amíg Nagyapi voltál. NAGYAPI - egy kis mindenség.

Miért vesztette el hitelét ez a szó? De nem, ez így helytelen. Te vesztetted el ezt a szót. Igen, felköltöztél a padlás-csöndbe. Rozsda és sötétszürke, fojtó por lepi a szád, szemed. Ez borítja be a májfoltokat is a kezeden és a mindig hófehérre mosott köpenyt is. Elsz, de nem melegsik fel többé a kezem tőled. Hideg van körülöttem. Akkor is dermesztő hideget éreztem, amikor a párttitkár bizalmasan közölte: - Ágnes, beszélni szeretnék magával a nagyapjáról. Valamit tudnia kell: a magánprakszisa nem csupán a fogászatra terjed ki, hanem egy hasonlóan "kényes" területre. Tudja, a maga szobájában...

A háromnapos rektori szünetre érkeztem haza, de két órás beszélgetés után már újból fölpackoltam és visszamentem a vasutra.

A hitetlenség csendjéből hirtelen felszakad belőlem egy imádság-foszlány:és szabadíts meg a gonosztól!

-Nem vagyok gonosz, érted? Te egyáltalán nem ismered az életet, idealista vagy. Pénzhajhásznak nevezel, pedig én mindent érted csináltam. Amit csak megkívánsz, minden a tied. Utazni akartál: tessék, nagy a világ, pénzed is lesz rá. Értsd meg végre, ki kell használni a lehetőségeket!

-Értem tettél mindent? Erre csak azt mondhatom: nem kell! Hidd el, "Érted haragszom, nem ellened." Én tisztán akarok élni, és ez nem frázis, hiszen ezért halt meg Édesanya. A halál sokszor üzenet is az élőknek: neked nem azt üzeni Nagyanyi értelmetlen halála, hogy é r t e l m e s é l e t e t ? ! ?

Tudtam, fájnak a szavaim, de talán azt is akartam, hogy fájjon, mint nekem a becsapottság. Dr. Szántó Gyula körorvos! Hozzád könyörgök, add vissza nekem Nagyapit! Van ugy-e olyan: orvosi etika? És becsület is, ugy-e? Válaszolj nekem Te, aki mindig minden kérdésemre válaszoltál. Segíts!

-Emberi életet akarok! Elég volt a 35 év falusi robot...

Mi az, hogy emberi? Azt hiszem, ezek után felül kell vizsgálnom

ezt a fogalmat. Eddig emberinek, sőt mélyen, igazán annak éreztem Dr. Szántó Gyula életét. Megbecsült, szeretett falusi orvos, akire szükségük van az embereknek. Emlékszem többször félbeszakított alvásokra, amikor kiugrottam az ágyból és álmosan motyogtam: ...rögtön... azonnal hívom nagyapát. És ásitva, de voltaképpen jólesően bizsergő fáradtsággal rángattam fel a készenlétben tartott pongyolát és mentem keltetni. Jó volt részt vállalni a munkából, amit anyanyira tiszteltem. Mi, Nagyapival... Mennyire fáj ez most!

-Átadom a szobámat véglegesen! Végezd ott tovább a maszek nőgyógyász becsületmentő akcióit! Jöjjenek ide a siró, becsapott leánykák menteni a látszatot. Tessék csak, tessék! Én elutazom. Anya is ezt tenné, tudom. Köszönök mindent, bár adósnak nem érzem magam. Nyolc évig vezettem a háztartást. Most már el tudom tartani magam, egyedül is megállok a lábamon. Mindig túl önállóan, határozottnak tartottál - nem fogom elsietni a házasságot, ne félj.

Abban a percben lettél idegen. Egészen addig reméltem, a régi vagy, csak éppen alagút felé vitt a sors-vonatod, - néhány perc és kiérsz a világosra. De te cinikusan néztél, a szemedben üresség és közöny ült.

21 éves vagyok. Kissé bizarr a helyzetem: a földön nincs egy ember sem, akit rokonomnak mondhatnék. Elhagyott öregek érezhetnek hasonlóan: a gyermekeikre pazarolt szeretetüket elnyelte egy durva, fekete vászon, amibe azok burkolóztak, - a közömbösség.

"... vállamon bárányos éggel
s a nemvalósuló reménnyel
legyen a koloncom tömérdek!

Kik elmulnak: szörnyen szegények!..." - Csoda, hogy ezt a négy sort ilyen pontosan megjegyeztem. Egy pillanatra érzem, hogy a szoba csöndjébe beleömlik egy másféle csönd. Végigcsuszamlott a tudatomon is. Termálvíz-szagot érzek: már nyakig, már fülig ér,